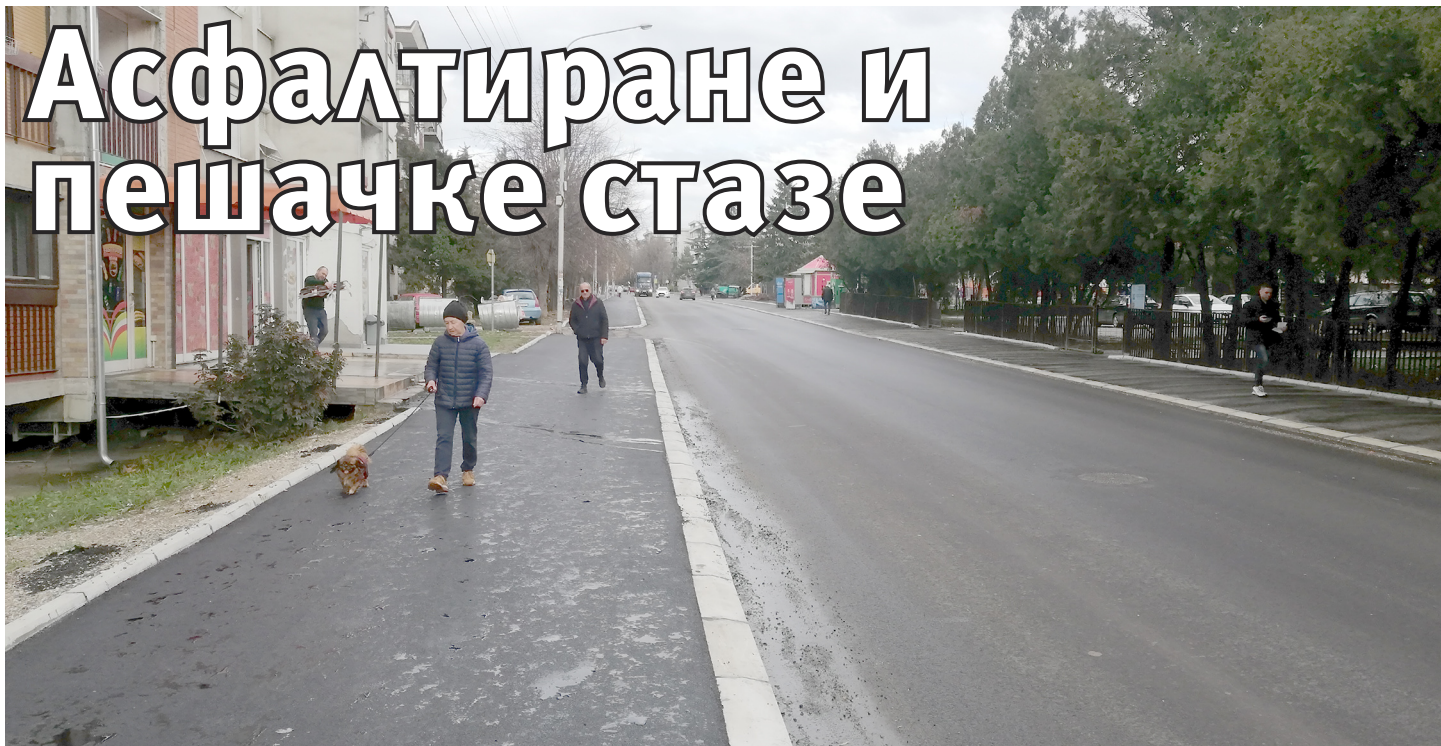

Асфалтиране и пешачке стазе

Из историје шtamпе

Српска штампа под немачком окупацијом

страница 2

Добра вести за пољопривреднике

Упутство за подношење захтева за поврат акцизе за гориво

Двадесет седми Сабор винојарадара и воћара

Од 22. до 25. јануара прикупљање узорака

страница 3

Савешти за возаче

Ситнице главу чувају

страница 4

Савешти за пољопривреднике

Важност осигурања приноса у воћарској производњи

страница 5

Драгослав Жика Обрадовић: Кажем ја себи...

Куда иде овај брод? (2)

страница 6

Сусрећи: Милосав Б. Влајић

Песник у спорту (2)

страница 7

Спорти - Турнир у малом фудбалу

У финалу сениора Барка - ГСП Београд

страница 8

Из историје штампе: Српска штампа под немачком окупацијом

Српски радник по мери Национал социјалистичке радничке партије

Може се рећи да се злогласно и капитално Хитлерово дело „Моја борба“ у великој мери бави решавањем проблема лошег положаја радништва у (немачком) друштву додатно погоршаног глобалном Великом депресијом. Ипак, својим делањем на повесној позорници, Националсоцијалистичка немачка радничка партија и њен фирер можда су најмање остали упамћени по идејама о праведном односу према радницима.

Победом у Априлскоме рату и постављањем своје окупационе управе у Банату и средишњој Србији, нацисти и њихови сарадници су веома сличне наративе пласирали и у српској штампи.

Идеја рада у колаборационистичким листовима

Лист „Српски народ“ у фебруару 1943. пренео је говор Недићевог министра социјалне политике Стојимира Добросављевића који је истакао да се „један нови национално економски и национално-социјални поредак, чије темеље чини правилно схватање рада као једине могуће вредности, искристалисао [...] у Немачкој као творевина национал-социјализма“.

Непуних 11 седмица после окупирања Југославије, освајачи су се бацили на пропагирање обнове такозване „Нове Србије“ кроз рад, која би се прикључила Хитлеровој визији Нове Европе. Према њиховој интерпретацији догађаја записаних кроз мисли референта за питања радне снаге у Вермахту Вилхелма Шпаркулеа, Срби су пострадали због лоших одлука претходне владе. Најтиражнији колаборационистички лист „Ново време“ је првога дана јула 1941. године објавио исечак из говора Шпаркулеа који је — осим наведеног — рекао да немачка окупациона власт неће бити равнодушна по питању незапослености.

Један од првих текстова о раду, налази се на насловној страници („Ново време“, 6. јун 1941) Један од првих текстова о раду, налази се на насловној страници („Ново време“, 6. јун 1941)

која, барем по имену, није била само националистичка и немачка, већ и социјалистичка и радничка.

Крајем септембра 1941. Ђоко Слијепчевић у љотићевској „Нашој борби“ написао коментар о социјалном идеалу нових власти у Србији наводећи да је презир према идеји рада „основна потстицајна мисао комунистичке социологије“, као и то да је у комунистичком Совјетском Савезу радник обесправљен „више него игде на другом месту“, а да ће колаборационистичке власти изградити „такав друштвени поредак у коме ће радна и творачка личност човека бити призната за највећу овоземаљску вредност“.

Последњег дана маја 1942. године наведени лист је објавио есеј В. Ј. Мандића „Органско решење социјалног проблема“, за који слободно можемо рећи да је један од најпристојнијих текстова у колаборационистичкој штампи, упркос томе што је изашао у веома агресивно фашистичком листу.

„Потребно је једном речју да послодавац увиди да је везан уз радника, да имају исти циљ, да предузме не постоји ради послодавца и његовог ђефа“, наводи се у есеју, „него ради заједнице, а с друге стране да радник осети предузеће као своје и да увиди да је и његов и послодавчев интерес да предузме напредује.“

У земљама немачких непријатеља влада беда и тежак физички рад

Осим оваквих есејских текстова, колаборационистичка штампа је каткад објављивала пропагандне вести о лошим условима запослених у земљама немачких непријатеља, како би застрашили домаће раднике, али и како би им учинили услове рада у Немачкој још примамљивијим.

Крајем априла 1943. „Ново време“ је објавило текст „Совјетска заштита мајки“ у ком се рециклира шест и по година бајата вест о лошим условима радница у Црвеној империји, о томе како и труднице морају да раде тешке физичке послове. Актуелност овој причи даје спекулација да „ако је такво стање било у мирно доба у рату се управо катастрофално погоршао социјални положај жена.“ Даље, у тексту се констатује да је у Совјетском Савезу престала свака брига за мајке и децу, а завршава се „омиљеном реченицом болшевика“: „Москва не верује сузама“.

Не треба много промишљати како би се схватила конотативна порука овог текста која гласи — ово ће вам се догодити уколико комунисти победе у рату. На насловној страни недићевог листа „Српски радник“ из 1. јула 1943 писало је: „Данас целом свету може послужити за пример огромна морална снага великонемачког Рајха, која је резултат савршеног социјалног уређења и организације. На социјалном пољу Велика Немачка је дала величанствене примере целе нације и целе државе о својим радницима.“ Међутим, нацисти су желели благодане искључиво немачким радницима док су радници из осталих делова Европе (који нису Јевреји, комунисти или Роми) виђени као најамна радна снага, која може бити плаћена и третирана коректно, али не може да ужива привилегије резервисане за немачко радништво.

Читава насловне стране посвећене раду („Српски радник“, 1. јул 1943) Читава насловне стране посвећене раду („Српски радник“, 1. јул 1943)

Премда су првенствено комунисти означени као највеће зло радноме народу, било је и примера када су као опоненти поштенним српским радницима означивани и Енглези, то јест, земље либералне демократије.

„Ново време“ је 30. октобра 1941. пренело говор Михаила Олћана — који је дан касније обрадила и „Обнова“ — у ком се наводи да Недићева влада спроводи политику која је искључиво у интересу српског народа.

„У духу те политике и руковођени интересима свога народа“, наводи се у транскрипту говора, „наши добровољачки одреди са нашим јуначким четницима омогућили су рад у многим рудницима и очистили су многе наше шуме од Черчилових и Стаљинових савезника, а твојих, српски народе, највећих непријатеља и злотвора: јевреја, цигана, мангупа, зликоваца, криминалних типова и комунистичких бандита.“

(Младеновачки глас и УНС)

Као једно од решења, наведена је „могућност за привремено уполнење у Рајху“, али да ће бити строги одабир потенцијалних гастарбајтера. Окупационе власти су кубуриле с радном снагом у Србији јер је много радно способнога становништва завршило по логорима као ратни заробљеници.

Према сопственом признању, Адолф Хитлер је био скромног формалног образовања и једно време је такође радио тешке послове за бедну надницу. Зато се укључио у Немачку радничку партију у којој је видео заинтересованост за патње радника, али која није нудила решење у виду егалитарног друштва и комунистичког интернационализма (иза кога је сматрао да стоје Јевреји), већ је радник био један — надасве важан — вијак у националној хијерархији. Немачка радничка партија је недуго затим надограђена у Нацистичку странку

Упутство за подношење захтева за поврат акцизе за гориво

Пољопривредни произвођачи захтев за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе могу поднети Управи за аграрна плаћања у онлајн форми, непосредно у оквиру софтверског решења eАграр односно електронског Регистра пољопривредних газдинстава (eРПГ).

У делу „Рачуни за гориво“ корисници могу да додају рачуне/фактуре за гориво – дизел и биогориво купљено у веле-продаји, увозне фактуре за гориво купљено из увоза и гориво купљено путем корпорацијске картице. Повраћај је могуће остварити у износу од 50 динара по литру до 100 литара по хектару пријављене површине, до 100 хектара. Фискални рачун мора да садржи и податке о купцу, врсти, количини и вредности набављених деривата нафте и биогорива.

Да би поднели захтев за поврат акцизе, потребно је да пољопривредници поседују фискалне рачуне на којима ће, када је реч о пољопривредницима који су физичка лица, стајати број пољопривредног газдинства (БПГ) или ЈМБГ носиоца газдинства, односно ПИБ у случају да је подносилац правно лице, односно предузетник.

(Изузетно у периоду од 1. јануара 2024. године закључно са 31. јануаром 2024. године, фискални рачун не мора да садржи посебну идентификациону ознаку која указује да је у питању регистровано пољопривредно газдинство у складу са прописима којима се уређује фискализација, а у том случају се уместо БПГ на фискалним рачунима уноси ЈМБГ или ПИБ). Корисничка упутства можете да нађете на сајту:

<http://www.minpolj.gov.rs/uputstvo-za-podnosenje-zahteva.../>

Двадесет седми Сабор виноградара и воћара Младеновца

Управни одбор Удружења виноградара и воћара Младеновац, на својој последњој сеници донео је одлуку да се прикупљање узорака вина и ракија за оцењивање на 27. Сабору обави по следећем распореду:

- **22. јануар (понедељак):** Дубона, Шепшин, Село Младеновац, Мала Врбица;
- **23. јануар (уторак):** Кораћица, Влашка, Међулужје;
- **24. јануар (среда):** Рабровац, Јагњило, Велика Крсна, Ковачевац и град Младеновац;
- **25. јануар (петак):** Велика Иванча, Пружатовац, Границе и Рајковац

За све произвођаче који из било којих разлога не предају узорке по наведеном распореду остављен је резервни термин – субота, 27. јануар 2024., да своје узорке вина односно ракије донесу у Етно село у Кораћици у времену од 13 до 17 часова.

Сваки члан Удружења је обавезан да уплати чланарину за 2024. годину у износу од 1000,00 динара пре него што се приступи узимању узорака. Предаје се и 4 литра вина (паковање 2+2 л) односно 2 л ракије по узорку уз уплату и котизације за оцењивање у износу од 500,00 дин по узорку вина и ракије.

Оцењивање ће бити обављено **28. јануара (недеља)**. Председник комисије биће проф. др Слободан Јовић и соммилијери Милош Милићевић и Роберт Бодо.

- Очекујемо да ће и ове године произвођачи вина и ракија са подручја младеновачке општине учествовати на 27. Сабору виноградара и воћара са својим најбољим производима. Надамо се ракијама високог квалитета, али и да ће на оцењивање пристићи и добра вина упркос години која није погодовала винограду и грождју – каже за Младеновачки глас Никола Милисављевић, председник Удружења. В.С.

Саопштење ОО СНС

Младеновац уз Вучића – СТОП насилничком понашању опозиције

Општински одбор Српске напредне странке Младеновац најоштрије осуђује монструозни чин објављивања фотографије на опозиционим медијима на којој је приказана крвава глава председника Србије Александра Вучића.

По ко зна који пут, такозвани „борци против насиља“, не бирајући начин, покушавају да дестабилизују Србију и изазову немире несагледивих последица.

Такво понашање не само да је атак на интегритет председника и државе, већ представља и директан напад на вољу грађана, који су јасно на изборима рекли да Србија не сме и неће да стане и дали апсолутну подршку Александру Вучићу и Српској напредној странци.

Објављивањем фотографије са окрвављеном главом председника, опозиција је још једном показала да преко својих плаћеничких медија, мржњом и насиљем жели да се дочепа власти и доведе Србију до потпуног разарања.

Политику у Србији никада неће водити странци, нити такозвани „експерти“, који су против свог народа и мрзители државе, већ о томе одлучују грађани који желе мир, напредак и стабилност, а не насиље, крваве главе и уништавање Србије.

Општински одбор Српске напредне странке Младеновац даје пуну подршку председнику Вучићу у остваривању визије напретка и боље будућности за све грађане.

СРБИЈА НЕ СМЕ И НЕЋЕ ДА СТАНЕ!

ЖИВЕЛА СРБИЈА!

ОО СНС Младеновац

Државни рекорд без слова у локалној јавности

Латинска изрека *Verba volant, scripta manent*, односно – Речи лете, а записано остаје могла би да послужи и као сликовни приказ једног спортског успеха који је остао не само на маргинама већ и нечијом непажњом потпуно скрајнут кад је реч о локалном информисању. Да не беше заведеног-записаног на сајту Српског Атлетског Савеза – <https://sas.org.rs/> и то на страници Државни рекорди, али и интересовању младе атлетичарке да се информише о актуелностима, она не би ни знала да је државна шампионка.

Ако се има у виду да је успех прерастао локалне оквире и да се ради о државном рекорду у атлетици који је остварила млађа пионирка Милица Јовановић још 11. фебруара прошле године онда се намеће и питање – ако нас не информишу клубови и тренери како ће локална јавност знати какве све бисере гаји град под Космајем? Милица која брани боје АК Младеновац оборила је национални рекорд Србије у дворанској трци на 800 метара за млађе пионирке на Отвореном првенству централне Србије и остварила резултат 2.21,27 док је претходни износио 2.25,00.

Пропуста у спорту је одувек било као и у свим сегментима живота, али можда из примера успеха младе младеновачке атлетичарке треба извући поуке јер само заједничким деловањем клубова и медија можемо дати још већи допринос у унапређењу тренажних процеса и постизању врхунских резултата.

Драјан Николић Гула

Савети за возаче

Ситнице главу чувају

Стигле су ниске температуре и власнике аутомобила чекају разни изазови. Стога дајемо неколико савета. Торба са алатом - може да буде корисна и највећим лаицима, пошто у случају квара постоји могућност да наиђе колега возач расположен да помогне, али да нема ништа од свог алата. Батеријска лампа - требало би да буде обавезна у сваком аутомобилу, без обзира на годишње доба. Чекић за разбијање стакла - уколико дође до несреће, постоји могућност да се врата заглаве, па морате да разбијете стакла, што код неких возила може да буде изузетно тешко. Лопата или ашовчић са кратком дршком - можете да купите и ашовчић на расклапање - има их разних димензија и квалитета, при чему неки могу да „глуме“ и мотичицу. Старо ћебе, шаторско крило или нешто слично - може да буде изузетно корисно: за покривање, као подлога код подвлачења под аутомобил због поправке, као гориви материјал (ложење ватре, прављење бакље за сигнализацију или осветљење)... Канап - обичан канап може у проблематичним ситуацијама да помогне на много начина. Наравно, тим канапом не покушавајте да извучете други ауто који се заглавио или обрнуто. Кишна кабаница - заузима мало места и не кошта много, а изузетно је корисна. Парче даске (или нешто слично) - помаже у великој мери када треба да замените точак у снегу, блату или на трави - даје много бољи ослонац дизалици. Прави резервни точак - ретко који ауто данас има резервни точак пуних димензија, пошто су ту или „ћопавци“ или разни сетови за поправку који могу да среде гуму коју је пробушио ексер. Али ако озбиљније оштетите гуму, нарочито на боку или страда и фелна - остаје вам само да зовете мобилног вулканизера. Када ће помоћ стићи и да ли ће мобилни вулканизер уопште штети да ризикује да крене до неког завејаног дела пута? Левак за доливање горива - у случају да останете без горива, овај левак може да вас поштеди много мука.

Шта ако се заглавите у снегу? Када је у питању заглављивање у снегу, огромну улогу игра искуство возача. Наравно, то искуство не може да се стекне ако се никада нисте заглавили - то је један од разлога због којих препоручујемо да возачи користе сваки снег како би у безбедним условима тестирали понашање свог ауто - приликом кочења, убрзавања, скретања... Углавно, ово су генерални савети: Уколико се заглавите, покушајте са тзв. „љуљашком“ - гасом и квачилом љуљајте ауто напред-назад све више и више, док не осетите да давањем оштријег гаса можете да се извучете. Покушајте са мењачем у првом степену преноса, уз што лакши гас. Уколико точкови сувише проклизавају, покушајте са другим степеном. Код нас највећи број аутомобила има предњи погон, па можете окретањем управљача, тј. точкова да „разгурате“ снег и стигнете до иоле чврсте подлоге, наизменично покушавајући да кренете напред и назад. Неки аутоматски мењачи имају зимски режим - активирајте га. Уклоните снег око точкова лопатом, стругачем за лед или голим рукама, уколико немате алтернативу. Ослободите пут и предњим и задњим точковима, без обзира на погон. Затим покушајте да се извучете.

У случају заглављивања са једним точком који се врти узпрано, покушајте са убацивањем неке даске, песка или патоснице испод њега - можда тако проблематичан точак добије довољно трења да се извучете.

Наравно, не треба да се претерује и да се одлазак на зимски одмор, код родбине у село схвати као одлазак у Сибир.

Жељко Мушавцић

Саопшћење

Зелено леви фронт

Док чекају на одлуку о новим изборима у Србији и Београду, Младеновчани и даље свакодневно трпе последице загађења ком су били изложени месецима уназад између осталог и „захваљујући“ раду компаније Home Hardwood доо (ХХ). Подсетићемо вас да је Зелено-леви фронт Младеновац (ЗЛФ) званично затражио од Општинске управе Младеновац и Секретаријата за заштиту животне средине ГУ Града Београда, а на основу резултата мерења објављених на страници БЕОЕКО, да се донесе одлука о мерењима посебне намене. Такође, ЗЛФ Младеновац поставио је питање зашто Општинска управа није ништа предузела да на адекватан и погодан начин информисе јавност о загађењу ваздуха када их на то обавезује члан 23. Закона о заштити ваздуха, те шта је Општинска управа урадила како би спречила даље тровање грађана Младеновца. Непосредно пред изборе, Општински штаб за ванредне ситуације донео је (и уручио) 01.12.2023. одлуку о увођењу ванредног стања због загађења и одлуку о забрани рада свих фирми на локацији Петар Драпшин Младеновац (ПДМ), укључујући и фирму Home Hardwood, и то баш када је Секретаријат за заштиту животне средине усвојио наш захтев и поставио мерни уређај на локацији у непосредној близини ПДМ.

Колико и како власт „брине“ о својим житељима показала је тиме што је Младеновчане окупљене у Неформално удружење за заштиту животне средине примио директор Паркинг сервиса, уместо званичника ГУ Града Београда који се баве овом проблематиком.

Да се на спречавању загађења ваздуха и животне средине у Младеновцу не ради на прави начин, говори и податак да је 28.12.2023. одржан нови састанак Штаба за ванредне ситуације са представницима фирме Home Hardwood зато што су они - наставили са радом! И поред тога што је спорна кинеска фирма најавила да ће отићи из Младеновца, остаје питање одговорности руководства Општине и Града зашто нису зауставили и спречили загађивање животне средине иако су на то упозоравани месецима уназад, јер су цео поступак одговорачили од априла 2023. године до данас. Тражимо да се установи ко је одговоран за све оне месеце, недеље и дане када житељи нашег града нису могли нормално да дишу, када им је због загађења било отежано не само кретање, него и сам живот.

Зелено-леви фронт Младеновац тражио је и тражиће одговорност не само општинских и градских органа, него и појединаца, који нису обављали свој посао адекватно, за који су плаћени новцем пореских обвезника. Зелено-леви фронт Младеновац ће наставити да покреће иницијативе, указиваће на проблеме и предлагаће могућа решења и акције за чистији, здравији и лепши Младеновац.

Нажалост, ми као опозициона странка у овом тренутку институционално не можемо да доносимо одлуке у корист и у име грађана Младеновца, али смо увек отворени и спремни да саслушамо свакога ко жели да са нама ради на отклањању проблема који тиште грађане наше општине.

Чишћаоци њишу

Изложба радова деце са посебним потребама

У свечаној сали Градске општине Младеновац „Др Елси Инглис“ одржана је изложба радова деце са посебним потребама. Сви експонати били су урађени са великом љубави, жељом и стрпљењем. Изложба је, треба истаћи, била изузетно добро посећена. Деца са родитељима, много донатора и сарадници били су позвани, као и ми, пензионери из Клуба „Центар“. Директорка установе за децу и омладину са посебним потребама, Снежана Живанић, са својим сарадницима нам је дочарала живот и рад штићеника дневног боравка деце. Деца су билс весела и радосна. Лако је дете обрадовати и научити животу према његовим могућностима.

Имали смо прилику да видимо малог хероја са десет медаља освојених на разним такмичењима у разним градовима и у разним спортовима. Мали херој се зове Влада Дробац. Он је понос својих родитеља и целог рда. Био је много радостан када нам је, у пуној сали, показивао своје медаље. Дивим се његовој снази и желим му још пуно медаља да освоји.

Рагослава Милићевић

Савези за пољопривреднике

Важност осигурања приноса у воћарској производњи

Производња под отвореним небом прожета је бројним ризицима, који могу утицати на принос и квалитет плодова. И поред тога што су у савременом воћарству доступна технолошка решења која смањују ризик производње од елементарних непогода, велика већина производних засада није под потпуном заштитом.

Противградна мрежа је најбоља заштита од града, као и од ожеготина на плодовима. Системи наводњавања са антифрост системом штите засаде воћа како од пролећних мразева, тако и од великих суша. У сврху заштите од измрзавања постоје машине које грејањем ваздуха топлотом или димљењем (бустери и фогери), спречавају или у знатној мери ублажавају штету. Процентуално мали број воћара је у могућности да на ефикасан начин заштити своје засаде. Висока улагања у ове системе, као и немогућност да се за поједине воћне врсте и системе гајења примене, чине производњу воћа високоризичном. Процес производње воћака изискује велика финансијска улагања. Осигурање плодова најсигурнији је начин да се заштити инвестиција и омогући континуитет воћарске производње. Осигурање може бити основно, што подразумева покривање штета од града, пожара и удара грома, и допунско које покрива штете од пролећног, јесењег и зимског измрзавања, поплаве и олује. Плодови се могу осигурати на изгубљени принос, при чему се осигурава онај део плодова који је претрпео тотална оштећења и не може се реализовати на тржишту, као и на квалитет који покрива оштећења која умањују класу, односно тржишну вредност плодова. Последњих година могу се осигурати и плодови намењени извозу, који покривају штету приноса и квалитета унапред договореног пласмана. Производња се осигурава на вредност коју одреди осигураник, а на

основу стварне вредности очекиваног приноса, коју одређују вредност очекиваног приноса у кг/ха и тржишна цена на велико, која се формира у време бербе. Уговорене вредности приноса и цена могу се усклађивати са њиховим стварним вредностима током трајања осигурања.

Основно осигурање на принос је најјефтиније, због чега се уговара у највећој мери, али се показало лоше, поготово при оштећењима од града, зато што плодови који су оштећењем изгубили на вредности не потпадају под осигурање. У таквим случајевима једва се покрива и цена самог осигурања, што доводи до незадовољства произвођача и одустајања од осигуравања уместо подизањем критеријума за осигурање. Да би штета проузрокована градом била адекватно покривена, потребно је осигурати плодове на реалан принос и квалитет.

Од осигурања не треба очекивати да поврати потенцијални приход, већ да обезбеди несметано финансирање текуће и покретање наредне производне године, односно континуитет производње. Препорука свим произвођачима воћа је да осигуравају своју производњу, јер је то најјефтинији начин заштите, а плаћање се врши тек по обављеној берби.

Дил.инж. Зоран Јанковић, ПССС Београд

Савези за власнике мачака

Виде ли мачке у боји?

Стара египатска реч мау значи - видети. Људи мисле да су мачке слепе за боје, тј. да виде црно-бело. Недавним проучавањем се дошло до сазнања да мачке ипак разликују црвену од зелене, црвену од сиве, зелену од плаве, зелену од од сиве, плаву од сиве, жуту од плаве и жуту од сиве. Мачка се, изгледа, не труди много да разликује боје, јер њене очи су развијене у другом смислу, прилагођене пре свега вештинама неопходним за лов. Најизванредније чуло вида, управо поседује мачка. Свако око може да обухвати опсег вида од 287 степени, а који се може повећати покретом главе тако да око може да обухвати цео хоризонт. На тај начин мачке су увек спремне да се бране.

Оне вероватно не фокусирају најбоље објекте који су близу, али предмет на удаљености од седам стопа не измиче њиховом погледу. Дању мачке виде одлично. Али и ноћу, помоћне уличним светлом или месечиним, оне виде веома јасно. Због тога ирис може проширити зеницу, па ће се и најмањи делићи ноћног свет-

ла увећати четрдесет до педесет пута у оку. Такво светлосно појачање догађа се због једног унутрашњег ћелијског слоја, званог Tapetum lucidum, жућкасте боје, који одбија свако светло, не упијајући га, иако пролази кроз мрежњачу, тј. понаша се као сјајно огледало. Такође, овај рефлексивни механизам је „одговоран“ и за појаву коју познајемо као „мачје очи“, односно као феномен да мачије очи светле у тами. Другим речима, слабо светло отвара максимално зеницу мачијег ока. Насупрот томе, јако светло скупља зеницу која, уствари, функциониса као објектив (бленда) на фотографском апарату: мачје око округло је у полумраку, док се при пуној светлости сужава у танак прорез.

Мачка има такође бинарни вид, што значи да се делови слике преклапају. Таква врста вида је и својеврсна вештина неопходна за тродимензионалну визију, а која је преко потребна животињама-ловцима. Без те особине оне не би могле да процене раздаљину и величину плена. Мачије очи су врло осетљиве на покрете што је истовремено и други разлог што су оне добри ловци. Али, са свим окуларним могућ-

ностима које смо споменули мачка се не рађа и не може их све одмах користити. Мачићи се рађају слепи и тек након осам до 20 дана они отварају очи које тада и не личе на најважније чуло. То ће се догодити тек након 12 недеља, а што је, отприлике, и време потребно да очи добију сталну боју. Најчешће боје су наранџаста, жута, зелена, плава, лешник... Занимљиво је да су многе беле мачке са плавим очима глуве од рођења, а мачке са једним плавим оком су делимично глуве. Без обзира на боју ириса, са ретким изузецима, зеница је обично црна. Мачка поседује и трећи капак тј. такозвануникитантну опну, која се помера водоравно и која је обично сакривена у унутрашњем углу ока кад је животиња здрава. Улога трећег капка је да уклања страна тела али и да штити око од повреде и да распоређује сузну течност. Око је увек округлог облика сем у мачака источњачког типа. Мачке које изгубе вид, било несрећним случајем, било у борби, не живе дуго, нарочито ако живе на улици где су мета аутомобила, па и других опасности.

Мирјана Крбачевић, www.natura.rs

Кажем ја себи...

Куда иде овај брод ? (2)

Дакле, оно што сам писао Вучићу о војсци, још 2015. био је то глас народа, који сам послушкавао. Требало је да прође осам година, да министар војни каже истину: „Ко неће да храни своју војску, храниће туђу“. До сада је важна прича, служење обавезног војног рока, много кошта., јефтинији су професионаци. Никако нисам могао да изведем рачуницу, а онда сам закључио: Алал вам плајваз када сте израчунали да је боље плаћати војника 2.000 евра, месечно, од мога служења цабе. Да се разумемо, војска мора бити у комбинацији, професионалци, војници под обавезном војном обуком и резерва. Служио сам војску као послужилац на командном рачунару, једанаест војника. У рату, ако један погине остали не могу да раде, али тада смо имали резервни састав. Данас немамо резерву. Ако један погине остали могу само да гледају. Пре неки дан председник Вучић рече, немамо довољно војника да возе борна кола. Данас у Израелу свака девојка зна да вози борна кола или тенк. О мушкарцима да и не причам. По којни генерал Делић је рекао да смо војску претворили у социјалу. Већи део војника је „јужна пруга“, Медвеђа, Лебане, Бојник, Лесковац... младићи који нису могли да нађу други посао, а треба им хлеб. Сада, по званичном саопштењу, када мало загусти са Шиптарима, 3% војника напушта службу и раскида уговор. Зашто да гину, они су ту ради запослења?!

Давне, 1914. године, на Космају, бранио је са својим помоћником, положај топција, Лазар Чокић из Ковачевца. (Писало у читанкама између два рата) У јуришу Аустријанаца, пешадијски батаљон, повукао се у Велику Иванчу. Лазар није хтео. Знао је, његови у Ковачевцу, гледају у небо и моле Бога да Лазар издржи. И Лазар је издржао. Рекао је помоћнику: Не дам Ковачевац. Загрлили су се и опростили један од другог, попили мало ракије и Лазар је командовао: Брза паљба картечом по непријатељској пешадији! (Картеч, распрскавајућа граната, служи за блиску борбу) После неколико плотуна, повили се редови аустријске пешадије, а затим се приковали за земљу.

У Великој Иванчи, командант батаљона, чувши отпор на Космају, командовао је покрет и у силовитом јуришу потиснуо Аустријанце. Топција Лазар, решио је битку јер није дао Ковачевац. Питам ја себе, када немам кога, шта би се десило да је уместо Лазара који није дао кућни праг, био неки плаћени војник из далеких крајева? Дакле, морамо, поново створити војску, која уме, има чиме и зна шта брани.

У протеклом времену, у новинама а и лично, председнику владе, Вучићу (2015) писао сам о накардној политици у пољопривреди. Видели сте и сами, улагања и дотације све веће, а производња све мања. Неорганизована и ситна производња, коју нема ко да прати јер смо задруге избацили из употребе, дала је своје негативне резултате. Грожђе из Дубоне скупље је од мандарина и банана из Еквадора и Венецуеле. И поред тога, произвођачи грожђа су на губитку јер када укалкулишу свој рад и продају једну корпе дневно на пијаци од зараде им остаје само корпа, а потрошачи папрено плаћају. Трезор не може да испрати и контролише шпекулантске дотације. Чу ли сте и сами, у Младеновцу су ухапшене три особе које су преко лажних фактура о куповини трактора, наплатили од државе субвенције. Шта има држава од некога коме даје паре да тимари своју краву Милку, пије млеко, а сир продаје на црно? Предлагао сам да се дотира само разлика на цени производа и ништа више. На пример, ако је цена пшенице на светској пијаци ниска, државна јавна предузећа, платиће произвођачу економску цену, где ће овај моћи пристојно да заради и покриће негативну разлику у извозу или домаћој потрошњи. Платити по јединици производа дотације, а не по хектару. Избегло би се као до сада, да четири члана домаћинства пријаве исто толико пољопривредних газдинстава, формално направе уговоре о закупу земље и наплате на мућку паре. Производње, наравно нема. Да сам био у праву када сам критиковао, накардну аграрну политику, потврдио је у свом јавном наступу и професор Економског факултета у Београду, Љубодраг Савић. По њему, ризике у пољопривреди треба да носе, јавна предузећа (која сада и не постоје). Уместо да се стручан посао препусти стручним људима (Савићу на пример) то раде, неки који су, како Палма рече једном приликом, утрчали у шталу у некој предизборној кампањи и питали домаћина колико се пута ова крвава телила? Домаћин, каже, ни једном, то је бик.

Да сам у праву, кажем ја себи када ме други не слушају Фискални савет Србије, најстручније тело у својој области, издао је саопштење, 4. јануара ове године, да се „пољопривредна политика у Србији води од данас до сутра“. Зашто каскамо у месту и неке потезе који су логични не предузимамо на време (код војске и пољопривреде) већ само када су изнуђени? Имао сам друга који је говорио, давно, ако морамо да путујемо у Београд, зашто не седнемо у воз у Младеновцу или у Ковачевцу већ стално трчимо за њим до Влашког Поља? Дакле, погледајмо куда плови овај брод - Србија, питам ја себе када немам кога?

(Наставиће се)

Драјослав Жика Обрадовић

Мекиње регулишу холестерол и телесну тежину

Пшеничне мекиње имају орашаст укус. У исхрани се користе и пшеничне клице које садрже доста витамина и минерала, укључујући манган, тиамин, селен, фосфор, цинк. И клице су богате влакнима, али пшеничне мекиње садрже три пута више влакана. Пшеничне мекиње су изузетно богате нерастворљивим дијеталним влакнима. Ова влакна се не растварају у води и зато помажу код проблема са затвором. Повећавају запремину столице у дебелом цреву и на тај начин стимулишу рад дебелог црева. Пшеничне мекиње пружају дуготрајнији осећај ситости, па се саветују свима са вишком килограма, верује се да могу да умање ризик од дијабетеса типа 2. Неке особе морале би, ипак, да буду обазриве када је у питању конзумација мекиња како не би дошло до надутости и гасова. Велика количина биљних влакана у пшеничним мекињама омогућава несметан рад стомака. Поред влакана пшеничне мекиње садрже есенцијалне хранљиве материје као што су манган и витамин Б, који јачају имуни и нервни систем и дарују нам потребну енергију. **Шта су мекиње?** Мекиње су спољашњи омотач зрна житарица. Мекиње било које житарице садрже целулозу, лигнине, велике количине скроба, али и протеина, витамина, минерала и фитинске киселине, која смањује апсорпцију нутријената. Пшеничне мекиње имају орашаст укус. У исхрани се користе и пшеничне клице које садрже доста витамина и минерала, укључујући манган, тиамин, селен, фосфор, цинк. И клице су богате влакнима, али стручњаци кажу да пшеничне мекиње садрже три пута више влакана, па се препоручују за добру пробаву. Пшеничне или овсене мекиње Овсене мекиње су калоричније од пшеничних, али и богатије протеинима. Пшеничне мекиње садрже нерастворљива, а овсене растворљива влакна, која формирају геласту лепљиву супстанцу која може да се веже за холестерол у дигестивном тракту и избаци га из тела кроз столицу. И пшеничне и овсене мекиње богате су витаминима Б комплекса, као што су тиамин, рибофлавин и Б6. Витамини Б комплекса су нам неопходни за енергију, снагу. Обе врсте мекиња су јаки извори магнезијума, фосфора, цинка и гвожђа.

Mr Ph Биљана Мушавцић

Сусрећи: Милосав Б. Влајић

Песник у спорту (2)

(наставак из прошлог броја)

По завршетку средње школе положио је испит за фудбалског судију. Активно је делио правду 12 година, а осам година био је контролор и делегат. Стигао је до листе јаке Београдске зоне (Обилић, Синђелић, Палилулац, Раднички (НБ), Београд, Железник, Трудбеник, Раднички (О), Хајдук, Прва искра...). На теоријском делу испита за републичког судију једини је од кандидата имао све тачне одговоре на 20 питања из Правила фудбалске игре. Судио је са познатим интернационалним арбитрима (Душан Чолић, Здравко Јокић, Бранимир Бабарогић, Сава Аврамовић, Драгослав Ралчић, Стеван Радовић, Грујица Томић...).

- Године 1973. у Младеновцу је заживео Завичајни клуб студената. Окупљали смо се у једној лепој сали Радничког универзитета. Ту смо одржавали игранке и организовали културне приредбе. Поред кошаркашког клуба у редовном такмичењу, група ентузијаста је основала ОФК Студент, који је протеклог лета скромно обележио пет деценија постојања. Из узорног аматерског клуба, који је три пута био и члан вишег ранга, стасали су интернационалци Марко Љубинковић (Румунија), Милан Чокић (Мађарска), Саша Недељковић (Аустрија), Димитрије Чокић (Исланд)... У популарном „Естудијантесу“ присутан сам све време његовог постојања на функцијама председника, секретара, економа - тврди да то време не може никада да заборави. Влајићу су додељена специјална признања за постигнуте резултате у развоју фудбалског спорта од стране ФСО Младеновац и ФС Београда. Спортски савез Младеновца наградио га је златном плакетом за дугогодишњи допринос у спортском извештавању, а Удружење спортских новинара Београда златном повељом за изванредне заслуге на унапређење спортског новинарства.

Најдража му је велика повеља Градске општине у знак признања за афирмацију младеновачког спорта кроз новинарски и публицистички рад. Поред писања и спорта, озбиљно се бавио и колекционарством. Поседује породичну библиотеку са позамашним бројем књига, вредну збирку значкица домаћих и страних фудбалских клубова, сређених по лигама, разгледнице градова из целог света (око две хиљаде) и комплет ЦД-а на којима су снимци мечева ОФК Младеновца из времена када је био члан Прве лиге Србије (Друга лига).

Младеновац, 2023. године: ОФК Студент

- Студирао сам и радио у Београду, живео у насељу Коњарник три и по деценије, посећивао сам преко недеље позоришта, биоскопе, концерте, предавања на Коларчевом универзитету, спортске приредбе, музеје, галерије и из-

Младеновац, 1974. године: Милосав Б. Влајић, први с лева, са Душаном Миловановићем (седе), Зораном Јанковићем и Живаном Стевановићем

ложбе. Често сам се дружио са доктором Александром Ацом Милошевићем, чувеним младеновачким кардиологом и председником Српског лекарског друштва и са Бранком Цигом Миленковићем, глумцем и хумористом, пореклом из Ковачевца. Ипак, нисам успео да заволим Београд. Скоро сваки викенд проводио сам у Младеновцу и осећао се изузетно пријатно у друштву рођака и пријатеља.

Посетио сам више европских земаља, а две највеће жеље су ми се испуниле виђењем Париза и Хиландара на Светој гори. Дубоко су ми се у сећању урезале слике града светлости и моде и наша светиња.

Младеновац, 2009. године: Са песником Добрићем Ерићем

Милосав Б. Влајић Влаја тихо проводи дане осме деценије живота у родитељској кући у граду под Космајем, опхрван успоменама из прошлости, уз напомену да 44 године свако вече пише дневник. Ретко се виђа на главној улици где је некад била чувена „штрафта“, неретко одлази у викендицу у родни Ковачевац. Гледа уживо фудбалске утакмице свог ОФК Студента, као почасни председник, са дресом са бројем 50. Као лингвиста проучава језик и говор космајског краја, Пресрећан је кад му у соби пуној књига и новина, са београдске Звездаре зазвоне телефони и чује умилне гласове ћеркине и синовљеве деце: Марка (2006), Марте (2010) и Богдана (2022).

В. С.

Спорти - Турнир у малом фудбалу

У финалној утакмици састали се Барка и ГСП Београд

Ролетарска радња Јанићијевић и столарија Радуловић & ТК Рас - Либар Хоме 3:4, Барка - Ас Драги 5:4 и Промокидс - ГСП Београд 1:5

Финални дуели одиграни су у четвртак. У конкуренцији ветерана састали су се Либар Хом и ОФК Младеновац ветерани. Централни меч овогдошњег турнира је финале сениора Барка - ГСП Београд.

Извештај нисмо добили до закључења листа. Објавићемо га у следећем броју.

Одиграно је још једно нокаут вече на традиционалном турниру у малом фудбалу. Младеновачка публика у хали Спортског Центра „Љубомир Ивановић Геџа“ имала је прилику да испрати занимљиве утакмице.

Постигнути су следећи резултати: Пливачки клуб Панта Реи - Либар Хоме 3:5, Ролетарска радња Јанићијевић и столарија Радуловић & ТК Рас - Селтерс тате 7:0, АС Драги - Биг хаусе 5:1, Ватрогасци - Централне 3:0, Барка - ФК Марковац 7:1 и ГСП Београд - Играоница Шир Кан 1:1 пеналима 3:2.

Недељно вече протекло је у изузетно занимљивим утакмицама традиционалног Новогодишњег турнира у малом фудбалу. Стотинак посматрача на трибинама Спортског Центра „Љубомир Ивановић Геџа“ може бити задовољно квалитетом четвртфиналних дуела у којима су постигнути резултати:

Чивијаш (Сопот) - Промокидс 3:6, Вулканизер Неша - Барка 1:2, АС Драги - Транскоп сервис 9:8 (пенали 4:4) и Ватрогасци - ГСП Београд 1:4.

У другој полуфиналној вечери постигнути су резултати: ОФК Младеновац ветерани - Фриго Систем 4:1,

Зимски радни дани у РК Младеновац

У данима док национални тим бије рукометне битке на континенталном првенству у Немачкој, а у лигашком такмичењу влада првенствана пауза, Младеновчани ништа не препуштају случају иако је реч о једном од најмлађих клубова града под Космајем.

Одржана је прва седница Управног одбора клуба којом је председавао председник и оснивач Милош Берисавац. У радној атмосфери донета је одлука о датуму одржавања редовне Годишње скупштине (25.2.) и почетку припрема сениорског састава и млађих категорија. Сениорски тим „упалио је моторе“ 15. јануара тако што ће кондициони део бити одрађен индивидуално према утврђеном плану и програму до 28. јануара за кад је предвиђено и окупљање у хали СРЦ „Љубомир Ивановић Геџа“.

Планирано је одигравање три припремне утакмице. Ривали ће бити РК Осипаоница, Шамот 65 и Смедерево. Првенство почиње 22/23. фебруара утакмицом са РК Партизан ИИ у походу за, како у клубу иистичу, зацртаним пласманом у Супер Б лигу. Млађе селекције припреме су почеле 18. јануара. У РК Младеновац стигли су и вредни поклони РСС и ЕХФ у виду лопти и маркера за млађе категорије с обзиром да је клуб препознат као један од оних у коме се посвећује посебна пажња раду са млађим категоријама.

Драјан Николић Гула

Ступили су на снагу Закон о архивској грађи и Закон о књиговодству.

Они налажу да највећи део папирне документације скенирањем дигитализујете.

Позовите нас да се договоримо о сарадњи! **061/60-80-202**

Производ који имамо у кући а који је изузетно опасан

Чувамо своје здравље и да би смањили ризик од настанка карцинома, избегавамо пушење, прерану количину алкохола или сунчање у соларијуму.

Шта доводи до карцинома?

Промене станичних ДНК могу довести до карцинома. Ове промене могу бити наследне или се јављају као резултат избора начина на који живимо, загађења или производа којима смо изложени на послу или код куће.

Чак и ако директно не мењају ДНК, канцерогене супстанце могу утицати на станице на начин који после доведе до проблема.

Користимо ли производе који садрже канцерогене твари повремено, шансе да се нешто деси су минималне, али ако је њихова употреба честа, ризик је велик. Немају све канцерогене супстанце исту снагу, излагање појединима је посебно штетно.

А ако карцином имате у обитељи, ризик може бити врло висок. У свом се дому морате осећати сигурно па погледајте неке од следећих ствари и размислите о њиховој елиминацији.

1. Освјеживачи ваздуха

Ако ваш дом има неки лош мирис, можда ћете посегнути за освеживачима. Студија из 2008. године тестирала је, на штетне супстанце, 6 таквих производа. Пет од њих имало је једну или више канцерогених хемикалија.

У једном освеживачу ваздуха којег уопчамо у струју да лагано отпушта мирис, има преко 20 штетних компоненти, седам их је отровно. Производи с мирисима не морају имати етикету с пописом састојака па морате бити опрезни због ризика којем се излажете.

2. Производи за чишћење

Производи којима дом одржавамо чистим могу садржавати канцерогене супстанце. Велики број производа може штетити респираторним органима од 2500 производа преко једне четвртине има канцерогене састојке, показало је истраживање.

Желите ли тачно знати што ови производи садрже, то би могло бити тешко, на етикетама не пишу сви састојци.

3. Мирисни омекшивачи у листићима за сушилицу

Захваљујући овим листићима, рубље из сушилице излази мекано и мирисно. Ипак, мирис у њима може представљати ризик за здравље јер токсини с листића прелазе на одећу и тако на нашу кожу.

Иста група за очување околине тестирала је 25 мирисних производа за кућу. Пола производа је имало барем један канцерогени састојак. Проблем је још већи јер на пуно производа не пише што тачно садрже.

4. Пестициди

Ако имате проблема с узгојем воћа и поврћа у вашем врту, због којева, инсеката или малих животиња, вероватно користите неке пестициде да помогнете раст и отерате штеточине.

Пестициди су канцерогени.

Све већи број студија налази доказе да пестициди подижу ризик карцинома.

Не зна се тачно који састојци представљају ризик, али неке хемикалије као глифосат чести су састојак пестицида.

За глифосат Светска здравствена организација сматра да је вероватно канцероген, а Европска агенција за сигурност хране мисли супротно.

Глифосат, свакако, утиче на равнотежу хормона. Ако изаберете користити пестициде у расту вашег воћа или поврћа, пазите барем да вам не дотичу кожу.

5. Прехрамбене боје

Свака процесирана храна, напитак, витамин или дијететски додатак садржи додате боје.

Студије су показале да 9 врста боја које се користе у прехрани могу бити канцерогене.

Од 1955. употреба боја се упетеростручила.

Неке од прехрамбених боја нису опасне за људе, али поједини научници мисле да им у храни нема места. Још је пуно истраживања потребно да би се установило

А можда нисмо свесни да је око нас цели низ производа, оних којима ћеремо рубље, мажемо лице или лакирамо нокте, освежавамо ваздух, а који садрже хемикалије за које се зна да су канцерогени.

како боје делују на људе, али у међувремену можда би их било мудро избегавати.

6. Ојрлице њрошћив бува и крџеља за кућне љубимце

Овим производом не чистите кућу, али ако имате кућног љубимца којег шетате, сигурно има ову ојрлицу. Две хемикалије које садржи могу бити канцерогене, пропохур и тетраклорвинфос.

Не само да потенцијално изазивају карцином него могу изазвати и неуролошка оштећења код деце.

Након две недеље ношења кућни љубимци могу имати штетне састојке ових хемикалија на длаци. То је опасно за децу која често долазе у контакт с крзненим кућним љубимцима. Студија је била мала, тестирано је само 9 паса и пет мачака па је потребно још тестирања да се тачно оцени колико су опасне.

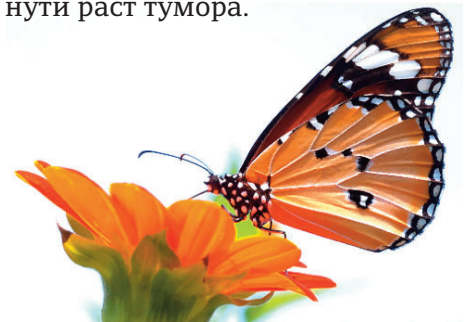
7. Влажне креме

Овлаживање коже свакодневно је добро за његу. Пуно крема за лице садржи парабене, доказано канцерогене хемикалије. Ови уобичајени састојци користе се у текућим пудерима, кремама, и производима против старења.

Парабени спречавају раст бактерија и гљивица у производима.

Европска комисија Ендокринологије прогласила је ове хемикалије првом супстанцом која ремети ендокрину равнотежу. Ово може потенцијално изазвати туморе и друге поремећаје.

Парабени су откривени код тумора дојке. Они утичу на естроген, а превише естрогена може потстакнути раст тумора.

Њрићремџла Марија Т.С.

О ваздуху који удишемо

Ствари које је неопходно да знате о ПМ 10 честицама и како да се заштитите од њих

У просеку, људи удахну око 16 пута у минуту, 960 удисаја у сату, 23.040 удисаја на дан и 8.409.600 годишње. Уколико имате довољно среће да живите до 80. године, у просеку ћете узети 672.768.000 удаха у свом животу! Сјајно! Али какве везе све ово има са ПМ 10 честицама? Па, ваздух који удишемо је пун ситних партикула/честица које улазе у наш респираторни систем заједно са кисеоником. Како је наш свет модернизован, „зачепили” смо ваздух који дишемо са хемикалијама и загађивачима, који заузврат зачепљују наша плућа и озбиљно прете животима људи у урбаним срединама.

ПМ 10 су оне честице које шкоде људској популацији.

Скраћеница назива ових честица заправо значи *particulate matter* или једноставно само ПМ. Већ смо писали о ПМ 2.5 честицама, које су ситније и лакше доспевају дубоко у организам од ПМ 10 честица. Честице материје су смеша честица и капљица у ваздуху, која се састоји од чађи, дима, прашине, метала (олово, арсен, никл, кадмијум, цезијум...) и киселина.

Одакле долазе ПМ честице?

Количина ПМ честица у ваздуху у било којем тренутку зависи од околине у којој се налазите. Ове честице су испуштане од разних извора које се налазе на отвореном или затвореном простору. Обично су ПМ нивои исти и у затвореним и отвореним просторима или чак могу бити и нижи него напољу. Прашина и дим су видљиви примери ПМ 10 честица, али постоји много више од онога што виде наше очи.

Према препорукама Европске комисије, концентрације ПМ10 током 24 сата не би требало да прелазе $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, а током године $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Ово је списак само неких од ствари који могу повећати ниво ПМ честица у затвореним просторима:

- пушење
- кување
- горење свећа или ватре
- пећи, грејалице на плин
- есенцијална уља и „освеживачи” ваздуха
- чишћење хемијским производима
- отварање врата и прозора према спољашњем загађеном ваздуху
- „распремање” ствари и „дизање” прашине или коришћење старих усисивача
- коришћење лака за косу, аеросола од освеживача или дезодоранси
- Иако постоје стотине извора спољашњих загађивача ваздуха, главни који доприносе погоршању нивоа ПМ честица напољу су:
- возила
- термоелектране
- индустријске и пољопривредне емисије (укључујући и паљење њива)
- индивидуална ложишта и градске топлане
- производња и дистрибуција хемикалија
- шумски пожари

Шта значи број 10?

Број 10 у ПМ 10 представља величину загађивача у микрометрима. Танка људска длака је око 60 микрометара (0,001 милиметара) широка, тако да би 6 оваквих финих честица било постављено једну уз другу у ширину.

Да бисмо видели нешто тако невероватно мало као што је микрометар, неопходно је да се користе моћни микроскопи. Који су негативни ефекти излагања ПМ 10 честицама?

Веће честице су генерално ухваћене и филтриране око длачица и мукуса који се налази у носу и грлу. Како год, честице једнаке или мање од 10 микрометара врло лако проналазе пут до унутрашњости наших плућа изазивајући многе краткотрајне и дуготрајне здравствене ефекте.

Због њихових малих величина, ПМ10 честице могу досећи до ситних бронхиола или алвеола у нашим плућима где оне праве највећу штету.

Када је излагање према ПМ10 честицама између средњег нивоа и високог нивоа, ово су неки од могућих здравствених ефеката:

- кратак дах
- асмастичари доживљавају бронхоконстрикцију (сужавање душника)
- иритација очију, носа и грла
- прекомерно кашљање и појава звиждања у плућима
- умањена плућна функција и обољења плућа
- умањена срчана функција, понекад доводи до срчаног удара
- асмастични напади
- канцер
- превремен порођај, конгениталне аномалије и ниска телесна маса новорођенчета
- смрт

Шта могу да урадим како бих ограничио излагање према ПМ10 честицама?

Ако то можете приуштити, ХЕПА филтери за ваздух одлично раде на прочишћавању ваздуха у Вашем дому иако Вам могу вратити стотине динара. ХЕПА означава високо ефикасан ваздух у погледу честица. Системи за пречишћавање ваздуха који садрже ове филтере обично раде са унутрашњим вентилатором који гура или усисава ваздух кроз мрежицу финог филтера, где се честице заробљавају. ХЕПА пречишћивачи ваздуха разликују се у величини и могућности чишћења одређених количина ваздуха, тако да би било мудро да направите своје истраживање. Алтернативно, ако тражите нешто мало зеленије, можда бисте желели да купите биљке за уклањање загађења за Ваш дом. Укратко: **биљке са лишћем у облику иглица апсорбују су много више ПМ10 и ПМ2.5 честица.**

При кувању у кући користите аспиратор или пречишћиваче ваздуха. Морате их одржавати чистим и добро одржаванима како бисте осигурали да они раде добар посао када Вас штите када неко спрема Ваш доручак.

Не дозволите пушење у затвореном простору у Вашем дому. Исто важи и за паљење тамјана, свећа или коришћење ватре на дрва. Ако морате имати амбијент, отворите прозор или користите добар систем за вентилацију да бисте уклонили неке од делова свог тог дима.

Пазите на употребу аеросола и одређених средстава за чишћење. Иако могу учинити да све мирише на бор, јасмин или ванилу, неки производи реагују са озоном и стварају честице и формирају формалдехид. О овоме се више едукујте.

Употребите ормариће и склоните обућу пре него што уђете у дом како бисте спречили да се прашина и земља распадне у унутрашњости ваздуха.

Редовно чишћење ће такође спречити стварање нивоа ПМ-а унутар Ваше куће.

Емисије из возила са бензинским и дизелским моторима драматично доприносе високом нивоу честица у ваздуху који удишете, па избегавајте путовање у моментима гужве када је то могуће. Током вожње држите се подаље од старијих возила или возила која имају издуван дим који прљава изгледа из њихових ауспуха. Задржавање затвореног прозора Вашег возила у густом саобраћају такође може помоћи у смањењу количине честица у Вашем аутомобилу.

Бонус: Укључите рецикулацију ваздуха за чишћење простора унутар кабине. **И наравно. Носите маску!**

Извор: <https://www.vazduh.info>

МАЛИ ОГЛАСИ

ИЗДАВАЊЕ СТАНОВИ - КУЋЕ

ИЗНАЈМЉУЈЕМ кућу са гаражом, киоском, за-себним смештајем за 5 особа, на 3 ара ограђе-ног дворишта у „Тозином воћу“ за 500 евра. Евентуално младом, запосленом брачном пару договор само за кућу и гаражу. **063/310-205**

ИЗДАЈЕМ стан 50м² у „Пјациети“, намештен. Цена је 80 евра месечно, јер је стан на продају, па га издајем док не нађем купца. Издајем и гаражу, коју не продајем, за 40 евра. **065/66-981-77**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ смештаје у „Тозином воћу“. **063/310-205**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ смештаје различитог комфора на више локација у Младеновцу. **063/310-205**

ИЗДАЈЕМ собе преко пута бање Селтерс, улица Краља Петра Првог. **063/310-205**

СТАНОВИ КУПОВИНА - ПРОДАЈА

КУПУЈЕМ стан у новијој згради, од 37м² до 45м², високо приземље или први спрат. Ужи центар Младеновца. **060/655-45-02**

ПРОДАЈЕМ двособан стан 47м², ужи центар Младеновца, улица Његошева, трећи спрат, но-вија градња, гас, паркинг. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ стан у „Пјациети“, 53м². **065/669-8177**

ПРОДАЈЕМ гарсоњеру 25м² у ул. Краљице Ма-рије, има подрум. Може и замена по договору. **011/8237-750**

ПРОДАЈЕМ стан од 51м², ул. Вука Караџића 48/2, приземље. **064/804-99-86**

ПРОДАЈЕМ спрат куће у Баташеву, трособан стан 75м². Све одвојено, посебан улаз и пола дворишта. Струја, вода, канализација. **063/710-23-83**

КУЋЕ ПРОДАЈА - КУПОВИНА

ПРОДАЈЕМ две куће: 1 км од Младеновца: 100м²+18м²+гаража и кућа 77м² са 4 ара плаца. Комплетна инфраструктура. У близини школа, обданиште. Може замена за стан у Београду или Младеновцу, уз доплату. **063/8021-979**

ПРОДАЈЕМ кућу у Рајковцу 85м² са предсоб-љем 90м², монофазна струја, интернет, 6 ари плаца, 4,5 км. од Младеновца. **061/204-03-62**

ПРОДАЈЕМ кућу-викендицу 60м² са недовр-шеним поткровљем и терасом 10х4м, на плацу 27 ари са два помоћна објекта, амбар и млекар, са шљивиком 10 ари у пуном роду, са доста смокви, вињага и остало воће. Налази се код доње школе у Ковачевцу. **011/8231-537, 062/299-703**

ПРОДАЈЕМ кућу у Међулужју, 90м² са 19 ари плаца. **066/900-23-23**

ПЛАЦЕВИ

ИЗДАЈЕМ плац, 6 ари, у Границама, поред ас-фалта, може и за башту, ул. Миће Ђукића. **064/5888-669**

ПРОДАЈЕМ плацеве од 5 ари. На плацу гас, во-да, канализација, струја. Дозвољена градња. Ул. 11. новембра у Младеновцу. **063/256-169, 064/142-94-98**

ПРОДАЈЕМ њиву или део њиве од 50 ари у Малом Пожаревцу у грађевинској зони. У бли-зини прикључак за воду, струју и гас. Поред пу-та са тврдом подлогом. Цена по договору. **066/930-25-74**

ИЗДАЈЕМ плац од 6 ари у Границама, поред асфалтног пута. Може и за башту а погходан је и за пчеларе. Улица Миће Ђукића. **064/58-88-669**

ПРОДАЈЕМ парцелу број 3216, 0,41 ха грађе-винско земљиште, дозвољена градња испод земље 6 а изнад 4 спрата. Трофазна струја, ка-нализација, градска вода. Цена 2500 € по ару. Младеновац, ул Бранислава Петронијевића, 1 км од „Роде“. **060/53-00-517**

ПРОДАЈЕМ њиву од 60 ари у Међулужју. **066/900-23-23**

ПРОДАЈЕМ имање у Кораћици, Јовиски крај, испод Космаја, око 2 ха са кућом и окућницом, помоћном зградом, асфалт, струја, вода, теле-фон. Кп.бр. 686 ; 687; 529 и 530 к.о.Кораћица. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ у Неменикућама плац од 23 ара. Плац је из два посбна дела. Грађевинско зем-љиште кп. бр. 2408/5. Викенд зона, мирно, пут до плаца, струја, вода, гас... **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ 5 ха у Кораћици- Петкајски крај, 5 км од врха Космаја, засад лешника стар 3,5 го-дина, ограђен, артески бунар, урађен кап-кап систем са природним падом. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ плац од 30 ари на Космају, Оглав-ци. Асфалт поред плаца, струја. **065/8222-605**

ПОСАО

ПОТРЕБАН сарадник на раду око смештаја. **063/310-205**

ОЗБИЉНА ЖЕНА чисти станове и куће на под-ручју Младеновца. **069/151-11-68**

ЧИСТИМ станове и куће у Младеновцу и Бе-ограду. **064/910-36-00**

ПОТРЕБНА спремачица. **063/310-205**

ОЗБИЉНА ЖЕНА чувала би старију женску особу или децу у Младеновцу и околини. **061/182-35-66**

РАЗНО

ПРОДАЈЕМ коришћен намештај: Дводелну вит-рину 94х175х55+174х170х45цм. Радни сто са фи-окама 112х60цм. Кревети: 203х120 и 190х140цм. **062/240-649 (Бранислав)**

ПРОДАЈЕМ нов, трпезаријски сто, овални, 160 х 40х90 цм са 6 столица, повољно, некоришћен. Комплетну сателитску антену; Нов Тефалов експрес лонац 9 лит. Повољно, по договору. **066/944-24-02, 064/265-02-49 (После 12ч.)**

ПРОДАЈЕМ више исправних старих модела те-левизора. Комад: 1000 динара. **060/358-33-32**

ПРОДАЈЕМ Бош-Хамер хилти, 60Hz, 2.300W, некоришћен, са алатом. Купљен у Немачкој. **060/358-3332**

ПРОДАЈЕМ дрва 3,5м³ исечена, за шпорет. Цена 10.000 за метар кубни. **061/264-88-49**

ПРОДАЈЕМ балирано ливадско сено и домаћу ракију од шљиве, комову и од кајсије. **064/263-03-48**

У Младеновачком ГЛАСУ
објављујемо
ЧИТУЉЕ и ПОМЕНЕ,
са и без фотографије.
Ценовник:
Цела страна 2000 дин.
Пола стране 1000 дин.
Четвртина стране 7000 д.
Осмина стране 500 дин.
Један стубац 6х7цм. 300 д.
За више информација позовите
069/2240-550

КУПОН бр. 499
важи за **ЈЕДАН** мали оглас
Цена огласа без купона **50 дин.**

DUŠAN MARINOVIĆ

Dresura pasa

Pitanja & Odgovori

eKnjiga

Drugo
dopunjeno izdanje!

Kako da u stvarnom
životu ne upropastite
svog psa?

Početni
i srednji nivo!

652 strane

Socijalizacija, ponašanje, psihologija,
kućno vaspitanje i obuka pasa svih rasa. Korak po korak.

www.natura.rs